

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

4

Številka: 010-02-3/2021/6
Ljubljana, 17. 6. 2021

EPA 1725-VIII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) sprejela

M n e n j e

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B), druga obravnava

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 39. redni seji, 17. 6. 2021, obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-B), ki ga je Vlada predložila v obravnavo v Državni zbor.

Komisija predlog zakona **ne podpira**.

S predlogom zakona se v slovenski pravni red prenaša Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere (UL L št. 303 z dne 28. 11. 2018, str. 69–92). Cilja predloga sta še odprava nekaterih pomanjkljivosti, ki so se pokazale ob izvajanju veljavnega zakona, ter zagotovitev še večje jasnosti in določnosti zakonskih določil. Predlog zakona ohranja obstoječo obveznost zagotavljanja svobode sprejemanja avdiovizualnih medijskih storitev iz drugih držav članic EU, glede dopustnih omejitev pa predlog določa jasno pristojnost Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (v nadaljevanju: agencija), da lahko za izvajanje svojih pristojnosti na področjih sprejme ustrezne ukrepe zoper ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev, ki ne spadajo pod pristojnost RS, spadajo pa pod pristojnost druge države članice EU, kot tudi zoper operaterje elektronskih komunikacij, ki omogočajo razširjanje avdiovizualnih medijskih storitev. Določila novele glede koregulacije in samoregulacije, ki se nanašajo na ponudnike platform za izmenjavo videov, uporabljajo načela samoreguliranja. Spremembe in dopolnitve so namenjene tudi spodbujanju medijske pismenosti, namenjeno državljanom za varno uporabo in razumevanje medijev. Zato morajo ponudniki medijskih storitev in ponudniki platform za izmenjavo videov promovirati razvoj medijske pismenosti v

vseh družbenih plasteh in za državljane vseh starosti. Dopolnjuje se preglednost podatkov o ponudnikih avdiovizualnih medijskih storitev, vključno s preglednostjo lastništva medijev. Skladno z direktivo se obstoječa prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti dopolnjuje tako, da je z avdiovizualnimi medijskimi storitvami prepovedano spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ščuvati k storitvi terorističnih dejanj ter izzivati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo in nestrpnost. Več pozornosti je namenjeno zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah - predlog zakona glede programskih vsebin, ki bi lahko škodovala telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok, določa ureditev, ki temelji na predhodni objavi ustreznega akustičnega in vizualnega opozorila, označevanju teh programskih vsebin z ustreznim vizualnim simbolom ter umestitvi njihovega predvajanja v ustrezen časovni termin oziroma na določitvi ustrezne tehnične zaščite. Določena je tudi posebna ureditev za informativne programske vsebine s prizori, ki bi lahko škodovali telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok ter se upravičeno predvajajo z namenom informiranja javnosti. Glede dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev za invalide spremembe določajo, da morajo ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev izboljševati dostopnost do svojih storitev za invalide. Glede avdiovizualno komercialnega sporočanja zakon predpisuje posebne omejitve v terminu med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro, v katerem skupni obseg televizijskega oglaševanja in televizijske prodaje ne sme preseči 20 % časa. Obenem je več pozornosti namenjeno tudi prepovedi promocijam izdelkov v otroških, verskih in informativnih programskih vsebinah, kot so poročila in dnevnoinformativne oddaje, ter v oddajah za zaščito potrošnikov in svetovalnih oddajah. Predlog zakona prevzema spremembo iz prenovljena direktive, ki povečuje obveznosti spodbujanja evropskih del v avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo. Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev na zahtevo morajo spodbujati produkcijo in distribucijo evropskih del z zagotavljanjem, da njihovi katalogi vsebujejo minimalni 30-odstotni delež evropskih del. Določena je izjema za ponudnike avdiovizualnih medijskih storitev z nizkim prometom ali majhnim občinstvom v skladu s smernicami Evropske komisije. Posebna pozornost predlog namenja tudi storitvam platform za izmenjavo videov, ki so zanimive predvsem za mlade - to so storitve družbenih medijev, ki so postali pomembno sredstvo za izmenjavo informacij, za zabavo in izobraževanje. Platforme za izmenjavo videov so novi izzivi, saj uporabniki, zlasti mladostniki, preko njih vedno bolj dostopajo do avdiovizualnih vsebin. V tem okviru sta škodljiva vsebina in sovražni govor, ki se pojavljata v okviru storitev platform za izmenjavo videov, vedno bolj skrb vzbujajoča. Zato je treba za zaščito otrok in splošne javnosti pred tako vsebino določiti sorazmerna pravila za ta področja.

Komisija se je seznanila s priporočili Zagovornika načela enakosti k predlogu zakona, da se v zakonskem besedilu dosledno uporablja opisovalen izraz »osebe z invalidnostmi«, da se že v zakon vključi zahtevo po širši dostopnosti vseh storitev za zagotavljanje dostopa do avdiovizualnih medijskih storitev, kot so spletna mesta, aplikacije in elektronski programski vodniki, ali zagotavljanje informacij o dostopnosti in v dostopnih formatih, da se nadzor nad izvajanjem zahtev po dostopnosti uredi tako, da bo zavezancem določen zavezujoč časovni okvir ter merljivi vsebinski cilji in kazalniki za doseganje dostopnosti njihovih storitev; da se čim prej sprejme minimalni skupni standard dostopnosti; da se agencija zaveže, da se uporabnikom podaja informacije in omogoča prejemanje pritožb v zvezi dostopnostjo ne le prek spletne strani, ampak tudi po pošti, osebno ter prek telefona, ter naj se dovolj natančno uredi,

kaj predvidena pritožba agenciji pomeni; ter da se okrepi tudi možnosti za inšpekcijsko ukrepanje in da se v zakonu prepoved spodbujati nasilje ali sovraštvo do skupine oseb ali člana take skupine na podlagi točno določenih osebnih okoliščin razširi, skladno z Ustavo.

Komisija se je seznanila s pripombo RTV Slovenija, ki se je sicer s predlogi vključila že pri nastanjanju predloga zakona. Večina pripomb je bila upoštevana, med drugim tudi glede posebnosti omejitve oglaševalskega prostora. Ne glede na to, da direktiva omogoča večjo prožnost v zvezi z avdiovizualnimi komercialnimi sporočili, pa se zaradi posebne vloge javne RTV ohranja strožja določba glede oglaševanja na televizijskih programih RTV in sicer do 15 % časa v terminih med 6. in 18. uro ter med 18. in 24. uro, medtem ko za druge izdajatelje televizijskih programov velja omejitev do 20%. Ni pa še bila upoštevana pripomba v zvezi z določitvijo letne osnove za odmero plačila agenciji; RTV predlaga, da se iz letne osnove izvzame RTV prispevek, saj je to po presoji Ustavnega sodišča posebna oblika javnofinančne dajatve, ki je strogo namenjena za upravljanje javne službe.

Komisija se je seznanila s stališčem agencije, ki je tudi sodelovala pri oblikovanju besedila predloga zakona. Agencija je poudarila, da agencija s spremenjeno in dopolnjeno direktivo oz. s predlogom novele dobiva nove pristojnosti na področju regulacije avdiovizualnih storitev - zlasti glede delitve video vsebin - in na področju zagotavljanja dostopnosti storitev invalidom. Z novelo se povečuje vloga Združenja evropskih regulatorjev in pomen neodvisnega delovanja regulatorjev, tako bo agencija še bolj vpeta v mednarodno dogajanje z vidika usklajevanja in koordiniranja regulacije deležnikov, ki nimajo sedeža v RS, ampak v drugih državah EU. Po sprejetju zakona bo agencija za uresničitev zakonskih novosti pripravila nove podzakonske akte in pri njihovem oblikovanju vključila zainteresirano javnost prek posvetovanja in delavnic, ki bodo namenjene načinu uresničitve zakonskih zahtev na področju pristojnosti agencije.

Komisija se je seznanila s pripombami Združenja kabelskih operaterjev Slovenije, ki so zlasti opozorili na nedosledno oz. nejasno opredelitev prispevka za razvoj evropskih avdiovizualnih del, in sicer, ali so osnova za določitev prispevka vsi prihodki od avdiovizualnih medijskih storitev ali samo od avdiovizualnih medijskih storitev in naročnin ter oglaševanj. Izpostavili so uvedbo sklada za evropsko avdiovizualno produkcijo, ki se bo financiral z omenjenim prispevkom in bo z njim upravljalo ministrstvo, pristojno za kulturo. Opozorili so, da ni opredeljenih kriterijev za porabo teh sredstev oz. je to prepuščeno presoji ministrstva - to bi lahko povzročilo pritisk na neodvisnost medijev. V združenju so glede prispevka izpostavili še neenako obravnavo ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev sedežem v RS in tujimi ponudniki, ki tržijo v slovenskem jeziku ter tujimi ponudniki storitev, ki tržijo v tujem jeziku.

Komisija se je seznanila še z mnenjem Združenja slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, v katerem se pridružuje pripombam Združenja kabelskih operaterjev Slovenije glede nejasne opredelitve osnove za prispevek za razvoj evropskih avdiovizualnih del in v zvezi s plačevanjem prispevkov ponudnikov avdiovizualnih medijskih storitev, kjer imajo tuji ponudniki prednost, saj je prispevek določen za ponudnike evropskih avdiovizualnih del, ki imajo sedež v RS. Združenje se zavzema za to, da bi imela slovenska produkcija avdiovizualnih del tudi več podpore.

V razpravi so člani komisije opozorili tudi na pripombe filmski ustvarjalcev glede definicije evropskih avdiovizualnih del, deleža evropskih avdiovizualnih del in prispevka za razvoj evropskih avdiovizualnih del. Opozarjajo, da novela ne odpravlja ključne pomanjkljivosti iz veljavnega zakona glede definicije evropskih avdiovizualnih del; predlagajo dopolnitev definicije tako, da bo usklajena z definicijo slovenskega avdiovizualnega dela in bo omogočala spodbujanje produkcije in prikazovanja avtorskih avdiovizualnih del, kot so filmi, nadaljevanke in nanizanke, dokumentarci in animirani filmi. Za enotnejšo in ustrežnejšo implementacijo bi bilo treba natančno opredeliti vsebinske elemente avdiovizualnega dela, vključujoč opredelitev vsebin, ki so izključene iz upoštevne oddajnega časa.

Komisija se je seznanila s pojasnilom predlagatelja, da se v zvezi z nekaterimi omenjenimi pripombami, izpostavljenih v razpravi, in ki jih je pripravila Zakonodajna služba Državnega zbora, pripravljajo amandmaji k predlogu zakona.

Komisija na podlagi predstavljenih pripomb zainteresiranih deležnikov in razprave članov komisije ter ob ugotovitvi, da ni seznanjena z napovedanimi predlogi amandmajev k predlogu zakona, ki naj bi upoštevali nekatere pripombe, predloga zakona ni podprla

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik komisije Bojan Režun.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.